

Källövning - pesten i Florens

Baldassarre Bonaiuti (1336-1385) var en historiker och politiker i medeltidens Florens. Under de sista åren av sitt liv skrev Bonaiuti ett historiskt verk *Cronaca fiorentina di Marchionne di Coppo Stefani* som bland annat beskriver pesten i Florens under året 1348. Nedan finns ett utdrag från boken.

Angående ett dödligt utbrott av sjukdom som inträffade i staden Florens, där många människor dog. Under vår herres år 1348 inträffade i Florens stad en stor pest, och dess raseri och våld var så stort, att i vilket hushåll den än tog tag i, var och en som tog hand om de sjuka, dog alla vårdare av samma sjukdom, och nästan ingen överlevde efter den fjärde dagen, varken läkare eller medicin visade någon nytta, och det verkade inte finnas något botemedel, antingen för att dessa sjukdomar ännu inte var erkända eller för att läkare aldrig tidigare haft anledning att studera dem ordentligt. Sådan var rädslan att ingen visste vad man skulle göra: när den fick fäste i ett hushåll hände det ofta att inte en enda person undgick döden. Och det var inte bara män och kvinnor: till och med kännande djur som hundar och katter, höns, oxar, åsnor och får dog av samma sjukdom och med dessa symtom, och nästan ingen som visade dessa symtom, eller väldigt få faktiskt, åstadkom ett tillfrisknande. Dessa symtom var följande: antingen mellan låret och kroppen, i ljumskregionen eller under armhålan dök det upp en knöl och plötslig feber, och när offret spottade spottade han blod blandat med saliv, och inget av de som spottade blod överlevde. Den skräck detta orsakade var så stor att ingen återstod när den såg det få fäste i ett hushåll, så snart det började: alla övergav bostaden i rädsla och flydde till en annan; några flydde in i staden och andra ut på landsbygden. Inga läkare fanns att finna, eftersom de dog som alla andra; de som kunde hittas ville ha orimliga avgifter i kontanter innan de gick in i huset, och efter att ha gått in tog de patientens puls med huvudet bortvänt och analyserade urinproverna på långt håll, med aromatiska örter hållna mot näsan. Söner övergav fäder, män hustrur, hustrur män, en bror den andra, en syster den andra. Staden reducerades till att bära de döda till begraving; många dog som vid deras bortgång varken hade bikt eller sista sakrament, och många dog osedda, och många dog av hunger, för när någon blev sjuk till hans säng sa de andra i panik till honom: 'Jag går till doktorn'; och låste tyst dörren från utsidan och kom inte tillbaka. Offret, övergivet av både människor och näring, men ändå hålls konstant sällskap av feber, slösas bort. Många var de som bad sina familjer att inte överge dem; när kvällen kom sa de anhöriga till patienten: För att du inte ska behöva väcka folket som tar hand om dig på natten och frågar efter saker, eftersom det här pågår dag och natt, kan du själv sträcka dig efter kakor och vin eller vatten, här finns de på hyllan ovanför din säng, du kan få grejerna när du vill. Och när patienten somnade, gick de bort och kom inte tillbaka.

Frågor till källan:

1. Gör en källkritisk analys av källan utifrån de källkritiska kriterierna och värdera källans användbarhet för att beskriva pesten i Florens under året 1348.
2. Vilka är källan styrkor och svagheter, motivera.
3. Formulera en historisk fråga som utdraget ur boken kan besvara (**notera:** det behöver inte vara en stor fråga).
4. Besvara frågan du formulerat i fråga 3.

